

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

ФІЗИКО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГУРТКОВА І ПОЗАКЛАСНА РОБОТА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

**Освітня програма: «Середня освіта (фізика та математика)»
Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
галузь знань А Освіта**

Затверджено на засіданні
кафедри фізики та астрономії
Протокол № 1 від “28” серпня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Гурткова і позакласна робота в закладах освіти
Викладач (-і)	Войтків Галина Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380967471442
Е-mail викладача	halyna.voitkiv@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	<u>Очний</u> /заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Щосереди, ауд. 106/ Viber, Google Meet (за попередньою домовленістю)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Гурткова і позакласна робота в закладах освіти» передбачає підготовку професіоналів, здатних інтегрувати знання в сфері фізики, астрономії, освітніх, педагогічних наук та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах при організації позакласної (позааудиторної) та факультативної роботи із здобувачами освіти.

У курсі розглянуто види позааудиторної роботи, методику підготовки до її організації та реалізації; принципів її організації; форми та методи роботи в позааудиторній діяльності. Курс спрямований на розширення кругозору студентів щодо складових навчального процесу, його елементів та його цілісності, практичну підготовку до ведення гурткової та позаурочної роботи із здобувачами освіти в закладах середньої, профільної середньої освіти та позашкільної освіти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: опанування теоретичних основ та практичних навичок організації, реалізації та методичного забезпечення позакласної (позааудиторної) та факультативної роботи зі здобувачами освіти, з акцентом на інтеграцію знань у мультидисциплінарних контекстах (зокрема, фізика, астрономія, освітні та педагогічні науки) для формування компетентного професіонала в освітній сфері.

Основними цілями дисципліни є :

Класифікувати та аналізувати: Визначати основні види, форми та методи позааудиторної (гурткової, факультативної) роботи в закладах середньої, профільної середньої та позашкільної освіти.

Розробляти методiku: Опанувати методiku підготовки, планування та організації позааудиторної роботи, ґрунтуючись на педагогічних принципах.

Інтегрувати знання: Застосовувати знання з фізики, астрономії та педагогічних наук для розв'язання складних задач при створенні мультидисциплінарного контенту та заходів у позакласній роботі.

Практична реалізація: Набути практичного досвіду у веденні гурткової та позаурочної роботи, створюючи цілісний, ефективний та залучаючий навчальний процес.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Очікувані результати:

Після завершення курсу студенти будуть:

Знати та розрізняти **ключові види, форми, методи та принципи** організації позааудиторної (гурткової, факультативної) роботи, розуміти її місце в цілісному навчальному процесі.

Розуміти **педагогічні, дидактичні та психологічні основи** позакласної роботи, а також механізми інтеграції навчальних (аудиторних) та позааудиторних процесів.

Знати, як **інтегрувати та застосовувати** знання з різних галузей (наприклад, фізики, астрономії, педагогіки) для створення змістовного та цілісного позакласного контенту.

Здійснювати **комплексне планування та проєктування** позааудиторних заходів (гуртків, факультативів, семінарів, олімпіад), розробляючи відповідну навчально-методичну документацію.

Ефективно організовувати та проводити різні форми позааудиторної роботи, забезпечуючи високий рівень залучення та мотивації здобувачів освіти.

Розв'язувати складні практичні та методичні задачі, що виникають при організації гурткової роботи, застосовуючи знання у широких або мультидисциплінарних контекстах.

Критично оцінювати ефективність проведеної позакласної роботи, **самостійно вдосконалювати** методичні підходи та адаптувати їх до

потреб різних груп здобувачів освіти.

Налагоджувати ефективну комунікацію та співпрацю з учнями, батьками та колегами щодо позааудиторної діяльності, представляючи та обґрунтовуючи власні методичні рішення.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної
дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	0
семінарські заняття / практичні / лабораторні	0/30/0
самостійна робота	60

Ознаки навчальної
дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Норматив ний / вибіркови й
I/II	A4 Середня освіта	II/IV	вибірковий

Тематика навчальної
дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практич ні заняття	сам. роб.
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ Тема 1. Концепція та форми позакласної роботи. Сутність, завдання та принципи організації позаурочної роботи з фізики та астрономії. Аналіз видів позаурочної зайнятості. Тема 2. Методичне забезпечення гурткової		8	16

<p>роботи. Розробка та структура програми гуртка/факультативу. Визначення мети, цілей, очікуваних результатів та критеріїв оцінювання. Створення календарно-тематичного планування.</p>			
<p>Модуль 2. РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ</p> <p>Тема 3. Залучення до науково-дослідної діяльності (МАН). Методика керівництва науково-дослідними проєктами старшокласників. Етапи дослідження, вимоги до наукової роботи та підготовка до захисту в системі МАН (Малої академії наук) як засіб розвитку дослідницьких здібностей.</p> <p>Тема 4. Підготовка до олімпіад та інтелектуальних змагань. Система підготовки учнів/студентів до участі у предметних олімпіадах та конкурсах різних рівнів. Розробка стратегій розв'язання нестандартних задач з фізики та астрономії.</p> <p>Тема 5. Командні формати: турнір юних фізиків (ТЮФ). Організація та проведення командних інтелектуальних змагань (на прикладі ТЮФ). Ролі учасників, аналіз задач та формування навичок публічного представлення та обговорення наукових ідей.</p>		10	20
<p>Модуль 3. ПРАКТИЧНІ ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ.</p> <p>Тема 6. Навчальні екскурсії та польова практика. Методика організації та проведення навчальних екскурсій, навчальної практики та спостережень з фізики та астрономії (лабораторії, музеї, обсерваторії). Вимоги безпеки та дидактичне навантаження.</p> <p>Тема 7. Використання цифрових засобів у позакласній роботі. Інтеграція ІКТ, віртуальних лабораторій та інструментів ШІ (симуляцій) для проведення інтерактивних</p>		12	24

занять, віртуальних екскурсій та створення навчального контенту.				
Тема 8. Фестивалі, тижні науки та інші масові заходи. Організація та проведення освітніх заходів (фізичні вечори, тижні фізики/астрономії, наукові ярмарки), як засіб популяризації природничих наук та залучення широкої аудиторії.				
ЗАГ.:		0	30	60
Тематика самостійної роботи				
СР С 1	Аналіз педагогічної доцільності форм позакласної роботи.	Проаналізувати та порівняти не менше трьох різних форм позакласної роботи з фізики/астрономії (наприклад, гурток, факультатив, науковий клуб) з точки зору їхніх дидактичних можливостей та цільової аудиторії. Скласти порівняльну таблицю.		
СР С 2	Розробка методичного паспорта гуртка.	Створити титульний аркуш та пояснювальну записку до програми факультативу (на вибір: "Основи практичної астрономії" або "Цікава фізика навколо нас"), визначивши актуальність, мету та очікувані результати відповідно до освітніх стандартів.		
СР С 3	Проектування етапу наукового дослідження МАН.	Обрати одну з секцій фізики або астрономії МАН. Розробити структуру та зміст вступної частини (анотація, мета, завдання) потенційної науково-дослідницької роботи учня-старшокласника.		
СР С 4	Аналіз та розв'язання олімпіадних задач.	Підібрати та проаналізувати три олімпіадні задачі різних рівнів складності з фізики або астрономії. Скласти детальний алгоритм їхнього розв'язання та визначити, які знання/навички вони розвивають.		
СР С 5	Моделювання етапу Турніру Юних Фізиків (ТЮФ).	Обрати одну з типових проблем ТЮФ. Підготувати план доповіді (презентації) з цієї проблеми, включаючи експериментальні дані або теоретичне обґрунтування.		

СР С 6	Створення маршруту навчальної екскурсії.	Розробити детальний маршрут та план навчальної екскурсії (наприклад, до наукового музею, планетарію або фізичного підприємства). Скласти перелік завдань, які учні повинні виконати під час екскурсії.
СР С 7	Огляд цифрових інструментів для позакласної роботи.	Підготувати огляд (презентацію або есе) про можливості використання двох-трьох конкретних ІКТ/ШІ-інструментів (наприклад, віртуальні лабораторії PhET, Google Earth для астрономії, Gemini для генерації кейсів) для підвищення інтерактивності позакласних занять.
СР С 8	Сценарій масового заходу.	Розробити сценарій та план організації одного масового заходу (наприклад, "Вечір астрономії" або "Фізичний КВК") для здобувачів освіти, включаючи бюджет часу та перелік необхідного обладнання.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Загальна система оцінювання курсу включає наступні види контролю: <i>поточний контроль, контроль за самостійною роботою студента, підсумковий контроль.</i></p> <p><i>Поточний контроль</i> здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни.</p> <p><i>Контроль виконання практичних завдань курсу</i> проводиться за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>якість виконання практичного завдання, креативність;</i> ✓ <i>логіка, структура, стиль викладу матеріалу під час презентації практичного завдання, вміння робити узагальнення інформації та робити висновки.</i> <p><i>Контроль за самостійною роботою студента</i> виставляється за результатами виконання завдань, що</p>
---	--

	<p>виносяться на самостійну роботу.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> проводиться у формі заліку.</p> <p>Залік виставляється автоматично на основі зданих всіх видів робіт протягом семестру.</p> <p><i>Система оцінювання курсу 100 бальна:</i> 50 балів студент отримує за результатами практичних занять, 50 балів – за результатами виконання самостійної роботи.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмові роботи в курсі не передбачені.</p> <p>Оцінка за <i>практичне заняття</i> виставляється за здані завдання <i>в процесі вивчення дисципліни</i>.</p> <p>Оцінка за <i>самостійну роботу</i> студента виставляється за результатами виконаних самостійних робіт.</p>
Практичні заняття	<p>Практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, вирішення сформульованих завдань, їх перевірки та оцінювання.</p> <p>Студент зобов'язаний бути активним на практичних заняттях, готуватися за поданим планом, брати участь у виконанні завдань та всіх активностей.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Протягом вивчення дисциплін студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ систематично відвідувати заняття; ✓ приймати активну участь у роботі на практичних заняттях; ✓ виконувати завдання, винесені на самостійне опрацювання. <p>Оцінка за всі види діяльності роботи має бути не менша, ніж 50 балів.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю: <u>залік</u>.</p> <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.</p> <p>Залік виставляється на основі зданих всіх видів робіт</p>

	<p>протягом семестру. В іншому випадку, студент повинен підготувати та здати всі види робіт у час залікової сесії.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Студент отримує залік за умови виконання всіх обов'язкових видів робіт, передбачених дисципліною, відпрацювання пропущених занять та за умови отримання оцінки не меншої за 50 балів.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів Академічної доброчесності, що визначається ПОЛОЖЕННЯМ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. З ПОЛОЖЕННЯМ можна ознайомитися за посиланням: http://surl.li/dhrfb</p> <p>Порушення вимоги самостійності виконання завдань курсу призводить до нульової оцінки за відповідний контрольний захід.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Пропущене заняття не оцінюється. Пропуски занять відпрацьовуються шляхом демонстрації виконання всіх завдань пропущеного заняття.</p> <p><u>Неформальна освіта:</u> У результат (оцінку) семестрового контролю можна враховувати результати неформальної освіти, які відповідають навчальній дисципліні, у порядку, передбаченому чинним Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти в Університеті.</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні освітні технології у викладанні фізики / Ірина Задніпрянець / упоряд. Л.Хольвінська. – К.: Шк. світ, 2011. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»). 2. STEM-освіта: стан впровадження та перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 листопада 2017 року, м. Київ. – К.: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2017 – с.160 2. М. Макарова. Навчальний процес, планування, організація і контроль.- Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. — 160 с. 3. В. П. Созонов. Організація виховної роботи у класі. — Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. — 160 с. 4. Садовий М.І., Вовкотруб В.П., Трифонова О.М. Вибрані питання загальної методики навчання фізики: навчальний посібник [для студ. ф.-м. фак. вищ. пед. навч. закл.] – Кіровоград: ПП «Центр оперативної 	

поліграфії «Авангард», 2013. – 252 с.

5. Єрмакова Н.О. Розвиток предметної компетентності учнів основної і старшої школи у процесі навчальної практики з фізики / Н. О. Єрмакова. – Херсон, 2012. – 261с.

6. Залучення старшокласників до науково-дослідної діяльності МАН як засіб розвитку їх дослідницьких здібностей // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики : зб. наук-метод. праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк – Житомир: ФОП Левковець, 2014. – С. 56-75.

7. Конкурс Левеня. Режим доступу: <http://levenia.com.ua/>

8. Полетило С.А. Особливості використання експериментальних задач на сучасному уроці фізики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4076/1/Poletylo%20S.%20A..pdf>

9. Про затвердження Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності.Режим доступу:

http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/25394/